

CMUS Profesional de Lalín

Programación

ITINERARIO DE INTERPRETACIÓN

**Conservatorio Profesional
de Música de Lalín**

Índice

1. Introducción	3
¡Error! No se encuentra el origen de la referencia. O itinerario de interpretación	3
1.2 Marco Legal	6
1.3 Características do Centro.....	7
1.4 Características do alumnado.....	7
2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais no Grao Profesional	7
3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais	80
4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de	91
4.1 Grao profesional da materia de.....	91
5. Metodoloxía	11
5.1 Principios metodolóxicos.....	11
5.2 Métodos didácticos	12
6. Atención á diversidade	12
7. Temas transversais	14
7.1 Educación en valores.....	14
7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC´s)....	15
8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas	16
8.1 Actos institucionais.....	16
8.2 Cursos e clases maxistras.....	16
8.3 Audicións	168
9. Secuenciación por cursos	1719
9.1 Curso: 6º de grao profesional.....	2019
9.1.1 Obxectivos.....	¡Error! Marcador no definido.19
9.1.2 Contidos	¡Error! Marcador no definido.19
9.1.3 Avaliación	¡Error! Marcador no definido.20
9.1.4 Medidas de recuperación	¡Error! Marcador no definido.21
9.1.5 Recursos didácticos	¡Error! Marcador no definido.22
10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica	2224
11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento	2325

1. Introducción

A presente Programación Didáctica de Itinerario de interpretación está baseada na secuenciación dos obxectivos, contidos e criterios de avaliación ao longo dos cursos 5º e 6º do grao profesional, e foi realizada polo profesorado do departamento de Conxunto dacordo co currículo oficial vixente para a materia e co proxecto educativo do centro, como así establece o artigo 10º do capítulo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro.

Este documento inclúe, ademais dos obxectivos e contidos, a metodoloxía que se vai a seguir (indicando materiais e recursos didácticos que se empregarán), a avaliación e os seus tipos, procedementos e ferramentas (tanto da aprendizaxe coma da ensinanza e da propia programación), a atención á diversidade, e outras informacións que consideramos de interese e necesidade para levar a cabo o proceso de ensinanza-aprendizaxe.

Entendemos esta programación didáctica como un instrumento flexible, que permite adaptarse ás circunstancias concretas do alumnado en cada momento do seu proceso de aprendizaxe, pero ao mesmo tempo, tamén como marco de referencia que lle dá forma á nosa ensinanza garantindo que aqueles alumnos e alumnas dun mesmo nivel, e incluso con diferente profesorado, poidan acceder a unha ensinanza que favoreza a consecución dunhas competencias mínimas equiparables.

1.1 O itinerario de interpretación

O intenso desenvolvemento instrumental a que se ve sometido o alumnado ao longo do grao profesional alcanza no último curso un dos seus obxectivos fundamentais: demostrar a sensibilidade auditiva necesaria para perfeccionar gradualmente a calidade sonora, configurándose o itinerario de interpretación como o colofón natural deste desenvolvemento.

O itinerario de interpretación pretende dotar ao alumnado dunha base teórico-práctica en que se abordan os aspectos que, en relación coa innegable carga en destrezas técnico-físicas que integran os estudos profesionais de música, incida nas posibilidades de realización musical que se deron nos repertorios ao longo do século XX.

Xa que logo, o coñecemento da tradición interpretativa resulta vital para o músico que encamiñe a súa traxectoria futura como intérprete, e este coñecemento pasa necesariamente polo acceso, a análise, a comprensión e a asimilación das fontes dispoñibles, tanto as escritas como as sonoras, aínda que son estas últimas as que permiten percibir a verdadeira esencia sonora da tradición musical.

Por outro lado, as cuestións relacionadas coa posta en escena resultan igualmente do máximo interese por incidiren nun aspecto básico para ter en conta por un intérprete.

Ante todas estas consideracións previas, é evidente que a disciplina se orienta de modo específico a dotar das ferramentas necesarias para o futuro intérprete, de modo que presente o máis amplo abano de posibilidades que o catálogo de agrupacións musicais actuais ofrece e, paralelamente, o oriente cara ás saídas profesionais relacionadas.

1.2 Marco Legal

Para a elaboración desta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes documentos legais, clasificados atendendo á súa data de publicación, de menor a maior antigüidade:

- **ORDE do 29 de setembro de 2015** pola que se convocan os premios extraordinarios nas ensinanzas artísticas profesionais nas modalidades de música, danza e de artes plásticas e deseño na Comunidade Autónoma de Galicia, correspondentes ao curso 2014/15. DOG do 6 de outubro de 2015.
- **DECRETO 229/2011**, do 7 de decembro, polo que se regula a atención á diversidade do alumnado dos centros docentes da Comunidade Autónoma de Galicia nos que se imparten as ensinanzas establecidas na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG 21 de decembro de 2011.
- **CIRCULAR 15/2011** da Dirección Xeral de Educación, Formación Profesional e Innovación Educativa pola que se ditan instrucións para determinados aspectos do funcionamento dos conservatorios elementais e profesionais de música e danza.
- **ORDE do 4 de agosto de 2011** pola que se desenvolve o Decreto 223/2010, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento Orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 18 de agosto de 2011.
- **DECRETO 223/2010**, do 30 de decembro, polo que se establece o Regulamento orgánico dos conservatorios elementais e profesionais de música e de danza da Comunidade Autónoma de Galicia. DOG do 19 de xaneiro de 2011.
- **ORDE do 28 de xullo de 2008**, pola que se regulan as probas de acceso ás ensinanzas profesionais de música dispostas no Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 18 de agosto de 2008.
- **ORDE do 8 de febreiro de 2008**, pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música que se establecen na Lei orgánica 2/2006, do 3 de maio, de educación. DOG do 26 de febreiro de 2008.

- **DECRETO 203/2007**, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música. DOG do 31 de outubro de 2007.
- **CIRCULAR 9/2007** da Dirección Xeral de Formación Profesional e Ensinanzas Especiais, pola que se ditan instrucións sobre o desenvolvemento das ensinanzas elementais e profesionais de música establecidas na Lei Orgánica 2/2006, de 3 de maio, de Educación.

1.3 Características do centro

O CMUS Profesional de Lalín é un Conservatorio de Música Municipal encadrado dentro dun Patronato Cultural. O Conservatorio atópase nun edificio situado ao nordeste da vila de Lalín, na zona escolar denominada rúa do parque nº 10. A rúa do Centro é unha rúa morta, sen saída, que dá acceso ao IES Ramón Mª Aller Ulloa e ao Parque do Pontiñas.

O edificio que alberga ao CMUS Profesional de Lalín é o Auditorio Municipal de Lalín. Este edificio divídese en dúas zonas de aulas diferenciadas divididas pola Sala “Tuno Valdés”. O Centro conta con dúas zonas de aulas, dous auditorios, biblioteca, zona de oficinas, cabinas de estudo, etc. O edificio está compartido con outras asociacións e diversas actividades culturais

Lalín está situado na Comarca do Deza, corazón de Galicia, nunha zona de ampla influencia musical, rodeado por Concellos con numerosas bandas de música.

O horario do CMUS é de tarde, durante o curso escolar é dende as 15:30 ata as 22:00 horas.

1.4 Características do alumnado

O centro conta cunha media de 175 alumnos e alumnas, variando a súa procedencia segundo a idade e o curso que realizan. Así, a maioría dos alumnos do grao elemental pertencen ao concello de Lalín, agás algúns que veñen para cursar especialidades como piano. No Grao Profesional atopámonos con alumnos de Concellos próximos como Silleda, Agolada, Chantada, etc.

Un feito que condiciona a permanencia no CMUS dos alumnos é o momento no que acoden á Universidade, provocando o maior número de baixas entre o alumnado, posto que se teñen que desprazar a vivir lonxe.

Hai que destacar a importancia das bandas de música na nosa zona de influencia, feito que condiciona a elección do instrumento e o interese polo estudo do mesmo.

As principais motivacións para o estudo neste Centro son:

- A obtención dun título que lles abra saídas profesionais, e que posibilite a continuidade de estudos no grao superior de música.
- A calidade da ensinanza.
- A ubicación do Conservatorio.

As expectativas de futuro do alumnado varían segundo o grao no que se atopan: os/as alumnos/as de grao elemental teñen como principal obxectivo obter unha formación que lles permita gozar da música e poder continuar os seus estudos. O alumnado do grao profesional manifesta as súas preferencias por dedicarse á docencia e á práctica instrumental (orquestra, banda, coro, cámara, solista, etc.), e, se cadra, continuar os seus estudos nun Conservatorio Superior de Música.

No estudo individual do alumnado resalta o esforzo, a análise do repertorio e a comprensión do mesmo. Como gran problema sobresa a falta de tempo, especialmente no grao profesional, debido á gran cantidade de horas que o alumnado pasa no seu centro de ensinanza obrigatoria. Outros problemas son a falta de organización, de constancia e concentración no estudo.

O clima existente entre o alumnado e o profesorado do centro é óptimo, sendo este un dos valores máis apreciados por ambas partes.

É de destacar que as preferencias do alumnado no seu tempo de lecer, sigan relacionadas coa música, debido á importancia que dan á asistencia a concertos ou á escoita da mesma na casa.

Como conclusión, extraemos que ao ser este un centro de ensinanzas artísticas o grao de satisfacción do alumnado co centro é alto, por non ser obrigatorios os devanditos estudos.

2. Obxectivos xerais das ensinanzas musicais no Grao Profesional

O Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música, indica no artigo 2º que a súa finalidade é proporcionarlle ao alumnado unha formación artística de calidade e garantir a cualificación dos futuros profesionais da música, ordenándose en catro funcións básicas: formativa, orientadora, profesionalizadora e preparatoria para estudos posteriores.

Esta finalidade acádase ao longo dos seis cursos dos que consta este grao coa consecución dos seguintes obxectivos que aparecen enumerados no artigo 3º do mesmo Decreto:

- Habitarse a escoitar música e establecer un concepto estético que permita fundamentar e desenvolver os propios criterios interpretativos.
- Desenvolver a sensibilidade artística e o criterio estético como fonte de formación e enriquecemento persoal.
- Analizar e valorar a calidade da música.
- Coñecer os valores da música e optar polos aspectos xurdidos dela máis axeitados para o desenvolvemento persoal.
- Participar en actividades de animación musical e cultural que permitan vivir a experiencia de transmitir o gozo da música.
- Coñecer e empregar con precisión o vocabulario específico relativo aos conceptos científicos da música.
- Coñecer e valorar o patrimonio musical como parte integrante do patrimonio histórico e cultural.
- Tomar conciencia da importancia dunha escoita activa como base imprescindible na formación de futuros profesionais.

Fomentar a utilización do patrimonio musical en xeral, e a do galego en particular, como medio indispensable no enriquecemento da persoa e da súa formación musical.

3. Obxectivos específicos das ensinanzas musicais

A diferenza do Decreto 198/2007, que establece a ordenación do currículo das ensinanzas elementais, no Decreto 203/2007 de ordenación das ensinanzas profesionais recóllense no artigo 6º os obxectivos específicos destas, que serán desenvolvidos de xeito máis concreto no currículo de cada materia e que citaremos nos seguintes apartados deste mesmo punto.

Estes obxectivos específicos ou capacidades que deben ser adquiridos polo alumnado do grao profesional das ensinanzas de música son:

- Superar con dominio e capacidade crítica os contidos e os obxectivos formulados nas materias que compoñen o currículo da especialidade elixida.
- Coñecer os elementos básicos das linguaxes musicais, as súas características, as funcións e as transformacións nos contextos históricos.
- Utilizar o oído interno como base da afinación, da audición harmónica e da interpretación musical.
- Formar unha imaxe axustada das posibilidades e das características musicais de cada un, tanto a nivel individual como en relación co grupo, coa disposición necesaria para saber integrarse como un membro máis del ou para actuar como responsable do conxunto.
- Compartir vivencias musicais de grupo na aula e fóra dela que permitan enriquecer a relación afectiva coa música, a través do canto e da participación instrumental en grupo.
- Valorar o corpo e a mente para utilizar con seguridade a técnica e poder concentrarse na audición e na interpretación.
- Relacionar e aplicar os coñecementos adquiridos en todas as materias que compoñen o currículo, nas vivencias e nas experiencias propias para acadar unha interpretación artística de calidade.
- Coñecer e aplicar as técnicas do instrumento ou da voz de acordo coas exixencias das obras.
- Adquirir e demostrar os reflexos necesarios para resolver eventualidades que xurdan na interpretación.
- Cultivar a improvisación e a transposición como elementos inherentes á creatividade musical.
- Interpretar individualmente ou dentro da agrupación correspondente obras escritas en todas as linguaxes musicais, afondando no coñecemento dos estilos e das épocas, así como nos recursos interpretativos de cada un destes.

- Actuar en público con autocontrol, dominio da memoria e capacidade comunicativa.

4. Obxectivos, contidos e criterios de avaliación da materia de itinerario de interpretación

4.1 Grao profesional da materia de Itinerario de interpretación

En canto aos elementos curriculares do grao profesional que serviron de base para a elaboración desta programación, estes pódense consultar no Anexo II do Decreto 203/2007, do 27 de setembro, polo que se establece o currículo das ensinanzas profesionais de réxime especial de música.

4.1.1 Obxectivos

- Coñecer as técnicas básicas de estudo (organización, memoria, concentración, relaxación,...) e favorecer a súa automatización para aproveitar mellor o tempo dedicado ao estudo diario.
- Tomar conciencia das posibilidades físicas, a través do coñecemento e do dominio corporal, co fin de percibir as súas capacidades como intérprete.
- Coñecer as prácticas interpretativas por medio das fontes sonoras e escritas axeitadas, para abordar a interpretación do repertorio consonte os estilos interpretativos da música occidental.
- Adquirir o hábito de escoitar música ampliando a súa cultura musical, para alcanzar unha base sólida que lle permita ao alumnado diversificar as súas preferencias musicais.
- Valorar a interpretación a través da propia execución con vistas a extraer conclusións obxectivas que melloren a súa calidade.
- Introducción á análise interpretativa por medio das novas tecnoloxías.

4.1.2 Contidos

- Organización do traballo diario.
- Exercitación progresiva da memoria.
- Técnicas de relaxación.
- Concentración e respiración.
- Coñecemento corporal aplicado á execución.
- Control do medo escénico.

- Realización de traballos relacionados co repertorio e a evolución organolóxica do instrumento.
- Audición activa do repertorio.
- Coñecemento das fontes audiovisuais e escritas dos intérpretes máis relevantes.
- Audicións comparadas.
- Actitude positiva ante as audicións e os traballos propostos.
- Toma de conciencia do papel para desenvolver na agrupación que se forme parte.
- Actitude crítica ante as interpretacións propias e alleas.
- Coñecemento das normas de actuación convencionais nos acontecementos musicais, como intérpretes e como oíntes.

4.1.3 Criterios de avaliación

- Controlar a resposta corporal na interpretación a través do emprego das técnicas de relaxación, concentración e respiración estudadas.
- Analizar audicións dunha mesma obra nas tres versións interpretativas: formalista, historicista e histórica.
- Realizar comentarios críticos ante interpretacións dunha mesma obra por parte de agrupacións diferentes.
- Comentar os aspectos interpretativos dunha partitura ante as súas diversas audicións.
- Amosar unha actitude positiva e de participación ante os traballos e as audicións propostas.
- Tomar conciencia do grao de integración no grupo do cal se forma parte.
- Xulgar as interpretacións propias e alleas.
- Comentar análises interpretativas realizadas mediante as tecnoloxías máis recentes neste campo.

5. Metodoloxía

Pola propia natureza da ensinanza da Itinerario de interpretación, ao ter unha maior carga de traballo individual, as técnicas de ensinanza serán individuais e activas, e o método a empregar será a autoaprendizaxe guiada, onde o profesor en cada clase orientará e motivará ao alumnado para a busca, procesamento e aplicación da información necesaria, así como a aprendizaxe por proxectos, xa que estes coñecementos que adquirirá poranse en práctica nas metas ou proxectos establecidos, desde a preparación de obras e estudos hasta un programa de concerto.

Para dar reposta a todo o anterior, e de xeito xeral, as estratexias metodolóxicas adaptaranse á madurez do alumnado e aos factores contextuais da clase, como son o tempo dispoñible e os espazos e recursos cos que se conte.

5.1 Principios metodolóxicos

Os principios que rexen a elaboración desta programación didáctica dotándoa de coherencia e sentido son:

- **Actividade:** O carácter instrumental da especialidade de itinerario de interpretación require da práctica, polo que o principio de que as cousas se aprenden facéndoas vai implícito na nosa ensinanza.
- **Autonomía:** Cada alumno/a será orientado nas súas clases individuais e nos ensaios colectivos, ensinándolle a traballar de forma independente e a tomar decisións por si mesmo.
- **Creatividade:** Ao tratarse dunha ensinanza artística, toda actividade que realicemos tratará de estimular o pensamento e a imaxinación, buscando conseguir que os nosos alumnos non repitan soamente o que dicimos e pedimos.
- **Individualización:** A nosa ensinanza da materia é individual a maior parte do tempo, algo que nos facilita que en cada clase se teña en conta a dimensión persoal e afectivo social de cada alumno ou alumna.
- **Flexibilidade e diversidade de estratexias didácticas:** Co fin de conseguir os obxectivos propostos poderemos realizar as adecuacións que fosen precisas na temporalización dos contidos.
- **Convivencia:** Nos casos en que as actividades da nosa ensinanza requiran de traballo en equipo fomentarse en todo momento un clima de cordialidade e respecto entre o alumnado.
- **Significación:** Esta será unha das vías de motivación que empregaremos, presentando o que se aprende como algo que será útil noutras situacións, que terá aplicación reais.

- **Interdisciplinabilidade:** Buscaremos relacionar os contidos da nosa materia cos das outras materias do currículo que cursa o noso alumnado para dotalos dunha maior significación

5.2 Métodos didácticos

Á hora de decidir os métodos didácticos para esta programación didáctica tivéronse en conta os seguintes enfoques:

- **Modelo constructivista:** Tomando como idea principal que o coñecemento é unha construción persoal na que o/a alumno/a elabora significados propios a partir duns coñecementos previos, a través dunha actividade intelectual e práctica.
- **Aprendizaxe significativa:** Este modelo de aprendizaxe está moi relacionado co constructivista, xa que a adquisición de coñecemento polo alumno realízase construíndo sobre os seus propios esquemas, sumando información sobre a que xa ten, que lle será útil para aplicar noutras situacións.

Para que isto se produza, debemos ter en conta ao longo de toda actividade:

- Que o alumnado teña unha boa actitude, algo que se consegue facéndolle ver que o que están a facer ten sentido, é dicir ten unha razón, unha finalidade, así como fomentando o bo clima de clase, a autoconfianza, etc.
- Que o que se ensine presente unha estrutura lóxica dentro da materia, enfocando o traballo de forma globalizadora.
- Que as novas aprendizaxes se relacionen cos coñecementos previos, é dicir, os contidos deben ter significatividade psicolóxica.
- Que sexan conscientes da importancia do estudo individual, fomentando o interese e o respecto polo hábito de estudo e ensinándolles a maneira de que ese tempo sexa eficiente.

6. Atención á diversidade

A diversidade constitúe un valor que enriquece e diversifica a realidade, esixindo no plano educativo unha maior atención por parte do profesorado.

É un feito que os alumnos que acceden a un conservatorio presentan diferenzas individuais e non todos os alumnos aprenden ao mesmo ritmo nin teñen as mesmas capacidades, polo que será labor do profesorado adecuar a práctica docente ás necesidades e características do alumnado.

Para dar resposta á diversidade, desde a clase de itinerario de interpretación teremos en conta as seguintes pautas:

- Traballar con materiais abertos e flexibles, que plantexen diversas estratexias para o logro dos coñecementos.
- Ter en conta as diferenzas individuais e de grupo que se detectan na avaliación inicial: os intereses dos nenos, o contacto que tiveron coas actividades, as destrezas adquiridas, etc.
- Buscar orientación externa, de ser necesario, co propio centro como mediador.
- Respetar o ritmo de aprendizaxe de cada alumno.
- Diversificar as actividades para lograr os obxectivos.
- Plantexar actividades de diferente dificultade e integrar aos alumnos na máis apropiada ao seu nivel.
- Fomentar a pedagogía do éxito, é dicir, valorar os pequenos logros de cada un e considerar positivamente o seu proceso de aprendizaxe.
- Potenciar o traballo das actitudes para lograr o respecto de todos

A atención á diversidade constitúe un indicador moi positivo da saúde do noso sistema educativo, xa que un sistema que tamén intenta dar resposta a todos eses nenos e nenas con deficiencias a nivel persoal e con características cognoscitivas por encima da media, é un sistema educativo próximo ás necesidades reais do educando. Neste sentido a nosa programación didáctica intentará establecer os instrumentos necesarios, en consonancia cos outros documentos do centro, para lograr unha educación musical comprensiva e de calidade.

7. Temas transversais

A nosa materia tamén trata esta serie de elementos transversais que son abordados desde cada unha das diferentes materias que comprenden o currículo das ensinanzas de réxime especial de música, e que nos dan a oportunidade de reflexionar sobre a dimensión máis persoal da educación.

7.1 Educación en valores

Á hora de abordar a educación en valores seguiranse as seguintes consignas:

- A **educación ambiental** tratarémola a través do coidado pola produción excesiva de sons por parte do alumnado, a concienciación sobre contaminación acústica, e a través da importancia que se lle debe de dar ao silencio como marco de calquera actividade musical.
- En canto á **educación para a saúde**, abordarémola a través da práctica corporal, aprendendo a apreciar e valorar o propio corpo e as súas posibilidades de movemento, tendo en conta e incidindo sobre a educación postural e a adquisición dun correcto tono muscular. Ademais, a música, polos seus compoñentes afectivos, fisiolóxicos e intelectuais, tamén incide de forma positiva no equilibrio persoal e anímico das persoas.
- No referente á **educación para a igualdade de sexos**, partiremos de que a música non está relacionada co sexo do alumnado, e de que toda actividade musical en grupo partirá do principio de integración, de colaboración e de respecto mutuo entre os integrantes da clase independentemente do sexo ao que pertenzan.
- A **educación para a paz e a tolerancia** traballarase a partir de pezas doutras culturas e das relacións que se establezan coas persoas da contorna.
- A **educación para o lecer** traballarase a partir do concepto produtivo do ocio, a través da asistencia a concertos, audicións, recitais e outras actividades culturais, ademais de fomentar a escoita de música e a lectura de libros relacionados co traballado en clase.
- En canto á **educación do consumidor** trataremos que o alumnado adquiera unha actitude crítica ante o fenómeno musical, axudándolles a forxar un criterio á hora de decantarse por diferentes versións, e propiciando dese modo un aumento da súa capacidade de elección á hora de consumir música.
- Para rematar, a **educación moral e cívica** abordarémola ao ter presente o respecto ás normas e a necesidade da súa existencia como poden ser á hora de tocar en grupo: a entrada simultánea, o mantemento do plano sonoro adecuado, a actitude de escoita e

respecto aos demais... Todas estas normas estarían referidas aos compañeiros, ao material da aula, ao profesor, etc.

7.2 Tratamento das tecnoloxías da información e da comunicación (TIC's)

Hoxe en día é difícil pensar nun modelo pedagóxico que non se complemente cos recursos tecnolóxicos, permitindo unha formación máis completa e posibilitando unha renovación na pedagogía e na didáctica. A educación ten que avanzar ao paso da sociedade co fin de enriquecerse mutuamente.

Coa aplicación das TIC's preténdese acadar os seguintes obxectivos:

- Desenvolver a autonomía persoal: O alumnado debe aprender a seleccionar a información recadada na rede, xa que, permite coñecer e contrastar un gran número de versións musicais.
- Coñecer a realidade musical actual: A través da rede o alumnado atópase en contacto coas noticias de actualidade, ben a través de blog's de solistas e profesorado, de coaching musicais, gravacións recentes, e diferentes portais sobre programas de estudos no estranxeiro.

Para temas relacionados co seu instrumento ou agrupacións musicais, persoalmente, aconsello Youtube (poden atopar diferentes formas de interpretación, clases en inglés, etc.).

Nos temas relacionados coa adquisición de partituras, pódense visitar páxinas como: ISMLP ou musescore.

A docencia recomendará visitas a páxinas concretas, sempre tendo en conta a idade e a capacidade de comprensión do alumnado, así coma os foros e links interesantes para os traballos de investigación.

Os alumnos de Itinerario de Interpretación teñen o seu propio grupo de whatsapp como ferramenta de ensinanza-aprendizaxe da asignatura: entre eles póñense de acordo cos traballos a desenvolver, ideas, recursos e materiais, etc..

Ademáis o noso Centro dispón de Biblioteca/fonoteca/videoteca, nas cales o alumnado pode adquirir a información necesaria no propio centro educativo.

8. Actividades culturais e de promoción das ensinanzas

Dentro da Sección II do Proxecto Educativo de Centro do noso conservatorio, referente ás normas de organización e funcionamento, e concretamente no título cuarto do capítulo 4, establécese que estas actividades se poderán clasificar en actos institucionais, cursos e clases maxistras, audicións e outros.

O alumnado de Itinerario de interpretación terá o dereito de asistir, aínda que non a obriga, ás actividades culturais e de promoción das ensinanzas que se organicen dende o Departamento de Itinerario de interpretación, agás nas audicións, onde si deberán participar.

8.1 Actos institucionais

Entre os actos institucionais do noso CMUS están:

Acto de apertura e presentación do curso.

Concerto de fin de curso e entrega de diplomas e cualificacións. A Banda do conservatorio é unha agrupación moi interesante para participar en dito acto de clausura pois pon encima do escenario a un número moi grande de alumnos do centro.

Ademais das actividades que se realizan no seo do propio Centro, intentarase celebrar concertos en salas ou espazos que permitan unha maior proxección e divulgación da nosa tarefa didáctica (Museo, Círculo de Recreo, etc.)

8.2 Cursos e clases maxistras

Os cursos e clases maxistras a realizar serán propostos polo departamento correspondente, e aprobados pola dirección do Centro pasando a ser actividades extraescolares ou complementarias do Centro.

No caso de haber orzamento para as actividades, será a Dirección do Centro que estableza os criterios de distribución do mesmo.

Teranse sempre en conta as restriccións e recomendacións tanto da Consellería de Educación como as que afectan directamente ao Concello de Lalín.

8.3 Audicións

Contémplase a realización dunha audición de aula ou pública onde se trasladen os conceptos traballados na aula.

9. Secuenciación por cursos

A continuación desenvólvese a programación didáctica de Itinerario de interpretación.

9.1 Curso: 6º de grao profesional

9.1.1 Obxectivos

- Coñecer as técnicas básicas de estudo (organización, memoria, concentración, relaxación,...) e favorecer a súa automatización para aproveitar mellor o tempo dedicado ao estudo diario.
- Tomar conciencia das posibilidades físicas, a través do coñecemento e do dominio corporal, co fin de percibir as súas capacidades como intérprete.
- Coñecer as prácticas interpretativas por medio das fontes sonoras e escritas axeitadas, para abordar a interpretación do repertorio consonte os estilos interpretativos da música occidental.
- Adquirir o hábito de escoitar música ampliando a súa cultura musical, para alcanzar unha base sólida que lle permita ao alumnado diversificar as súas preferencias musicais.
- Valorar a interpretación a través da propia execución con vistas a extraer conclusións obxectivas que melloren a súa calidade.
- Introducción á análise interpretativa por medio das novas tecnoloxías.

9.1.2 Contidos

- Organización do traballo diario.
- Exercitación progresiva da memoria.
- Técnicas de relaxación.
- Concentración e respiración.
- Coñecemento corporal aplicado á execución.
- Control do medo escénico.
- Realización de traballos relacionados co repertorio e a evolución organolóxica do instrumento.
- Audición activa do repertorio.
- Coñecemento das fontes audiovisuais e escritas dos intérpretes máis relevantes.
- Audicións comparadas.
- Actitude positiva ante as audicións e os traballos propostos.

- Toma de conciencia do papel para desenvolver na agrupación que se forme parte.
- Actitude crítica ante as interpretacións propias e alleas.
- Coñecemento das normas de actuación convencionais nos acontecementos musicais, como intérpretes e como oíntes.

9.1.3 **Avaliación**

En termos xerais, a avaliación terá un carácter eminentemente formativo co fin de detectar as dificultades no instante en que se produzan e ofrecer medidas de reforzo en calquera momento do curso.

Para elo utilizaranse procedementos e ferramentas variados que permitirán valorar o que se quere medir en cada caso, e que serán determinados polo propio profesor/a en función da adecuación cos obxectivos e os contidos que pretenda avaliar.

A avaliación do proceso de aprendizaxe rexerese por unha serie de principios xerais como son a obxectividade, tendo en conta a dificultade de avaliar unha disciplina artística, a transparencia, xa que se aplicarán os criterios de cualificación contidos nesta programación didáctica, e a accesibilidade, dado que alumnado e familias disporán de toda a información relacionada coa súa avaliación ao longo de todo o proceso de ensinanza-aprendizaxe sen limitarse unicamente á cualificación trimestral ou final.

9.1.3.1 **Criterios de avaliación**

- Controlar a resposta corporal na interpretación a través do emprego das técnicas de relaxación, concentración e respiración estudadas.
- Analizar audicións dunha mesma obra nas tres versións interpretativas: formalista, historicista e histórica.
- Realizar comentarios críticos ante interpretacións dunha mesma obra por parte de agrupacións diferentes.
- Comentar os aspectos interpretativos dunha partitura ante as súas diversas audicións.
- Amosar unha actitude positiva e de participación ante os traballos e as audicións propostas.
- Tomar conciencia do grao de integración no grupo do cal se forma parte.
- Xulgar as interpretacións propias e alleas.
- Comentar análises interpretativas realizadas mediante as tecnoloxías máis recentes neste campo.

9.1.3.2 Mínimos esixibles

Os Obxectivos mínimos son, o dominio mínimo de cada obxectivo correspondente á materia.

9.1.3.3 Procedementos e ferramentas de avaliación

Empregarase como procedemento a observación directa do alumnado valorando o rendemento do traballo de aula, o comportamento e actitude, e os traballos.

Como ferramentas de avaliación empregarase o caderno do mestre. No caderno do mestre quedará recollida a información e valoración do traballo de aula, a responsabilidade, o comportamento, a actitude, os traballos trimestrais, etc..

9.1.3.4 Criterios de cualificación

- Actitude e comportamento. Este criterio achegará o 25% da cualificación.
- Participación na aula. Este criterio achegará o 25% da cualificación.
- Asistencia e traballos diario. Este criterio achegará o 25% da cualificación.
- Traballos de investigación e probas escritas. Este criterio achegará o 25% da cualificación.

Actitude e comportamento	Participación	Asistencia e traballo	Traballos e probas
25%	25%	25%	25%

9.1.4 Medidas de recuperación

As medidas de recuperación consistirán na proba ordinaria do mes de maio e a proba extraordinaria de xuño. Estas medidas realizaranse no caso de que o alumnado obteña unha avaliación negativa ou nos casos de perda de avaliación continua por faltas de asistencia.

9.1.4.1 Procedementos de recuperación ordinarios

Tanto o contido da proba coma os traballos propostos estarán relacionados cos obxectivos, contidos e criterios de avaliación da asignatura.

O profesor en todo momento lle proporcionará a información necesaria ao alumnado para os procedementos de recuperación, así como un asesoramento

personalizado enfocado á proba. Para isto, o profesor dispón dunha hora de tutoría semanal que será utilizada en beneficio do alumnado.

9.1.4.2 Probas extraordinarias

O alumnado que non supere a materia de Itinerario de interpretación en xuño poderá presentarse á convocatoria extraordinaria que terá lugar nos primeiros días do mes de xuño.

O profesor da materia especificará no Informe de Materia Non Superada que se entrega no mes de maio o traballo que o alumno terá que presentar na proba de xuño para superar o curso dacordo coa programación vixente da materia.

9.1.5 Recursos didácticos

Adxunto unha bibliografía, a modo de guía, relacionada cos contidos desta programación.

- “Historia da Música en Galicia”. López, Lorena. Ed. Ouvirmos.
- “El Maestro invida a un Concierto”. Bernstein, Leonard. Ed. Siruela.
- “A Tono, ejercicios para mejorar el rendimiento del músico”. Rosset. Jaume / Fábregas, Silvia. Ed. Paidotribo.
- “Investigando los Estilos Musicales”. Bennett, Roy. Ed. Akal.
- “La Interpretacion de la Música”. Dart, Thuston. Ed. Mínimo Tránsito.
- “Casals y el arte de la interpretación”. Blum, David. Ed. Idea Música.
- “A Performer’s Guide to Music of the Baroque Period”. Burton, Anthony. Ed. ABRSM.
- “A Performer’s Guide to Music of the Classical Period”. Burton, Anthony. Ed. ABRSM.
- “A Performer’s Guide to Music of the Romantic Period”. Burton, Anthony. Ed. ABRSM.
- "Interpretación musical e postura corporal". Susanne Klein-Vogelbach / Albrecht Lahme / Irene Spirgi-Gantert. Ed. Akal Música.
- “Técnicas de Estudio”. Salas, Miguel. Ed. Alinaza Editorial.
- "Ejercitación mental para músicos". Klöppel, Renate. Ed. Idea Books.
- “Inteligencia Musical”. Pirfano, Iñigo. Ed. Plataforma Actual.
- “Domine la Relajación“ . Goldwind, Frank Ed. RBA
- “La respiración Consciente“ Hendricks, Gay. Ed. Urano.
- “La Relajación“ de Bousingen, Durand. Ed. Paidotribo.
- "La interpretación de la música" . Dart, Thurston. Ed. Mínimo Tránsito.

- “Interpretación, del texto al sonido”. Mantel, Gerhard. Ed. Alianza Música.
- "Historia de los instrumentos musicales". Remmant, Mary. Ed. Ma non troppo.
- “La Interpretación Historica de la Música”. Lawson, Colin. Ed. Alianza Musica.
- “El Estilo Clásico: Haydn, Mozart y Beethoven“. Rosen, Charles. Ed. Alianza Música.
- "La música del s. XX". P. Morgan, Robert.
- “Historia de la Música Occidental“. Buckholder, J. Peter; Grout, Donald; Palis-ca, Claude V. Ed. Alianza Música.
- “Música, educación y lenguaje“. Manevean, Guy. Ed. Libros de música Rialp.
- “Invitación a la música“. Roselló, Josepa. Ed. Arola editores.
- “Optimiza tu Actividad Musical”. García, Rafael. Ed. Rivera.

10. Procedementos de avaliación e seguimento da programación didáctica

Seguindo as instrucións que se recollen no artigo 2º da orde do 8 de Febreiro de 2008 pola que se regula a avaliación e cualificación do alumnado que cursa as ensinanzas profesionais de música na Comunidade Autónoma de Galicia, e que indican que “[...]a avaliación terá un carácter formativo e orientador do proceso educativo e proporcionará unha información constante que permita mellorar tanto os procesos coma os resultados da intervención educativa[...]”, este departamento leva a cabo unha tripla avaliación: do proceso de aprendizaxe (que se desenvolveu no apartado correspondente de cada curso), da programación didáctica e da nosa labor docente.

O seguimento e avaliación das programacións será rexistrado por cada docente e tratado nas reunións periódicas do departamento, quedando constancia na acta daquelas desviacións e modificacións acordadas. Estas ideas e propostas de mellora serán incluídas na memoria final do departamento, xa que servirán de base para a elaboración da programación didáctica do vindeiro curso.

Por outra banda, a misión da Comisión de Coordinación Pedagóxica será a de garantir que as programacións didácticas dos distintos departamentos presenten coherencia secuencial entre todas elas, e indicar, se é o caso, as modificacións pertinentes que deberán ser realizadas polos departamentos.

Dende o Departamento de Itinerario de interpretación para avaliar a nosa programación didáctica teremos en conta os seguintes aspectos:

- **Obxectivos:** Adecuación ás necesidades específicas do alumnado e do Proxecto Educativo do Centro
- **Contidos:** Validez na súa elección con respecto aos obxectivos plantexados e adecuación ao nivel do alumnado
- **Actividades:** Atención á diversidade das capacidades e adecuación aos intereses do alumnado e aos seus ritmos de aprendizaxe
- **Criterios metodolóxicos:** A adecuación e coherencia dos mesmos
- **Os medios e recursos:** Avaliación dos criterios para a elección dos medios e recursos didácticos e a súa adecuación aos obxectivos propostos.
- **A avaliación:** Comprobarase a idoneidade e a adecuación entre criterios de avaliación, técnicas e procedementos, así como entre os criterios de avaliación, contidos e obxectivos
- **alumnado:** A relación co alumnado, ademais do clima de convivencia e traballo.

11. Procedementos para realizar a avaliación interna do departamento

Do mesmo xeito que se indica no punto anterior, a avaliación do labor docente supón un dos tres elementos a avaliar dentro do noso sistema educativo xunto co proceso de aprendizaxe e a programación didáctica.

Será misión do profesorado realizar a análise dos datos que obteña trala avaliación do alumnado e da programación didáctica para realizar as diferentes adaptacións ou adecuacións das estratexias metodolóxicas co fin de mellorar os resultados acadados.

Para levar a cabo este proceso contarase tamén coa análise das enquisas de satisfacción do alumnado como vía alternativa ás clases para obter datos directos relativos á súa función.

Nas reunións do departamento trataranse todos estes puntos ademais dos que o profesorado considere relevantes, sen descoidar aspectos como os recursos materiais e persoais dos que dispón o propio departamento para ofrecer unha ensinanza de calidade, trasladando á Comisión de Coordinación Pedagóxica todo aquilo que se estime oportuno.